

GULATING LAGMANNSRETT

DOM

Avsagt: 02.07.2018

Saksnr.: 18-013581ASD-GULA/AVD1

Dommere:

Førstelagmann
Ekstraordinær lagdommer
Lagdommer

Magni Elsheim
Geir Thowsen Tonning
Berit Moldskred Mo

Ankende part   Transocean Offshore (north Sea) Ltd   Advokat Pål Tangen
Norsk Avdeling Av Utenlandsk
Foretak

Ankematpart   John Håkon Larsen   Advokat Bernt Hodne

DOM

Saken gjelder beregningsgrunnlaget for permitteringslønn etter permitteringslønsloven § 4. Nærmere bestemt om det gjelder en begrensning i beregningsgrunnlaget til 6G (folketrygdens grunnbeløp) slik det gjør for sykepenger.

Stavanger tingrett avsa den 29. november 2017 dom med slik domsslutning:

1. Transocean Offshore (North Sea) Ltd Nuf skal betale kroner 8 660 – åttetusensekshundreogseksti – til John Håkon Larsen innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.
2. Transocean Offshore (North Sea) Ltd NUF skal betale kroner 80 000 – åttitusen – til John Håkon Larsen innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

Sakens bakgrunn er fyldig redegjort for innledningsvis i tingrettens dom. Da partene ikke hadde merknader til fremstillingen, inntas den i sin helhet :

John Håkon Larsen er ansatt i Transocean Offshore (North Sea) Ltd NUF – heretter Transocean eller selskapet. Transocean har flere flyttbare borerigger på norsk sokkel. Ved tre anledninger i 2015 og 2016 har selskapet permittert i alt 340 ansatte på riggene Transocean Barents (2015) og Transocean Arctic (2016), i perioder hvor riggene har vært i opplag i påvente av nye kontrakter. Selskapet har også sagt opp ca. 800 ansatte de siste par årene.

Larsen arbeider på Transocean Arctic i en 2-4 turnus. Han ble permittert første gang fra 28.3.2016. Partene er ikke uenige om lovligheten av permitteringen. Tvisten gjelder beregningen av lønnen etter permitteringslønsloven § 4 i arbeidsgiverperioden på ti dager. Transocean har begrenset grunnlaget for beregningen av lønnen til 6 G (grunnbeløpet i folketrygden). Larsen mener han har krav på full lønn. Partene er for øvrig enige om beregningen, herunder om at differansen for Larsen er på kr 8 660.

Larsen innga stevning mot Transocean for Stavanger tingrett den 14.3.2017, som imidlertid ble oversendt til forlikrådet i henhold til tvisteloven § 4-2. Stavanger forlikråd besluttet å innstille saken den 20.4.2017.

Larsen reiste deretter søksmål ved stevning av 24.5.2017 med krav om at Transocean skal betale ham kr 8 860, som differansen mellom full lønn og den utbetalte lønnen da var beregnet til. I tilsvar av 27.6.2017 påsto Transocean seg frifunnet.

Larsen er medlem av Sammenslutningen av Fagorganiserte i Energisektoren (SAFE). Transocean er tilsluttet Norges Rederiforbund. Transoceans forståelse av hvordan permitteringslønnen skal beregnes er i samsvar med Rederiforbundets forståelse. Lønnsberegningen angår langt flere enn Larsen. SAFE og Transocean er enige om å kjøre Larsens sak som en såkalt pilotsak. Samme problemstilling er også aktuell i flere andre selskaper. Saken er derfor ikke behandlet etter reglene om småkravprosess, jf. tvisteloven § 10-1 tredje ledd bokstav d.

Ankeforhandling ble holdt den 6. juni 2018 i Gulating lagmannsretts lokaler i Stavanger tinghus. Som for tingretten, var Jan Håkon Larsen (ankemotparten) offshore og det var på forhånd avklart at det ikke var behov for at han møtte under ankeforhandlingen. Om bevisførselen vises til rettsboken.

Ankende part, Transocean Offshore Ltd, har oppsummert anført at tingrettens rettsanvendelse er uriktig. Det gjelder en begrensning til 6 G etter permitteringslønsloven § 4. Det følger direkte av ordlyden, som fastsetter at beregningsgrunnlaget for permitteringslønn er det samme som for sykepenger etter folketrygdloven §§ 8-28 til 8-30. Folketrygdloven § 8-28 første ledd viser til § 8-10, som begrenser sykepengegrunnlaget til 6G. Tingretten har lagt betydelig vekt på at det har vært en bred oppfatning i arbeidslivet, med støtte i juridisk teori, at permitterings-lønsloven slik den lød før folketrygdloven ble endret i 1997, innebar at arbeidsgiver ikke kunne begrense grunnlaget til 6G. Denne rettsoppfatningen har svak rettskildemessig dekning. Private parters rettsoppfatning og juridisk teori har liten rettskildemessig vekt.

Begrensningen til 6G gjaldt også da permitteringslønsloven ble vedtatt i 1988. Det anføres at dette fremgår av lovhistorikken sammenholdt med lovens ordlyd i dag. Ordlyden må forstås i lys av en plikt for arbeidsgiver til å betale en nærmere bestemt ytelse, ikke som en verne- eller rettighetslov for arbeidstager. Formålet med henvisningen til dagjeldende folketrygdlov § 3-4 første ledd, bokstav a) fremgår av spesialmerkningene til permitteringslønsloven § 4 i forarbeidene, Ot.prp. nr.11 (1987-1988) side 41-42. Der fremgår at lovgiver har til hensikt å bygge på «prinsippet om full lønnskompensasjon under sykefravær og som allerede er kjent og innarbeidet i arbeidslivet». I det ligger at alle sider ved full-lønns-prinsippet innbefattes, herunder 6G begrensningen, selv om det ikke er vist til § 3-4 fjerde ledd hvor begrensningen er fastsatt.

Tingretten har funnet støtte i en uttalelse i NOU 1993:19, siste avsnitt side 12, hvor det slås fast at de begrensninger som følger av 4. ledd ikke kommer til anvendelse. Uttalelsen skjer utelukkende med basis i en overfladisk antitetisk tolkning av henvisningen til folketrygdloven § 3-4 første ledd bokstav a), og er ingen reell drøftelse av spørsmålet ut fra det samlede rettskildebildet, og kan ikke tillegges nevneverdig vekt.

Henning Jakhelln slår fast at det ikke gjelder noen begrensning. Hans uttalelser har dannet presedens for næringen. Uttalelser i teorien skal delvis tillegges vekt, men ikke i forhold til klar lovhjemmel. Privat praksis kan ikke vektlegges i denne sammenhengen. Uttalelsen fra departementet om tolkningen, gir ingen overbevisende argumentasjon om hvordan loven skal forstås. Andre særskilte rettskilder gir ikke holdepunkter for å tolke loven slik at permisjonslønngrunnlaget ikke begrenses til 6G.

Ankende part la ned slik **påstand** :

1. Transocean Offshore (North Sea) Ltd NUF frifinnes.
2. Transocean Offshore (North Sea) Ltd NUF tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.

Ankemotparten har oppsummert anført at tingrettens dom er korrekt både i den faktiske fremstilling av saken og rettsanvendelsen, og er i tråd med ankemotpartens anførsler. Det er ikke lovhjemmel for å begrense utbetaling i arbeidsgiverperioden til 6G. Det skal betales full lønn som om man var i arbeid og som skal tilsvare den avtalte lønn uten begrensninger. Permitteringsloven viser kun til beregningsgrunnlaget og ikke til begrensningen ved sykepenger. Under endringen av folketrygdloven ble det presisert at endringene på dette punktet kun gjaldt en justering av henvisningene i folketrygdloven, ikke en realitetsendring.

Ankende parts resonnement vedrørende henvisningen i folketrygdloven § 8-28 med videre henvisning til § 8-10 bestrides. Det finnes ikke en slik kobling opp mot permitteringslønnloven. Permittering er en ensidig avgjørelse fra arbeidsgivers side, selv om den drøftes med de tillitsvalgte.

Det foreligger en klar hjemmel for at det skal utbetales full lønn ved permittering. Det er vist gjennom flere års praksis i ulike bransjer, samt ulike arbeidsgiverorganisasjoners forståelse.

Ankemotparten la ned slik **påstand**:

1. Anken forkastes
2. John Håkon Larsen tilkjennes sakens omkostninger både for tingretten og lagmannsretten.

Lagmannsretten bemerker:

Lagmannsretten er kommet til samme resultat som tingretten og viser til tingrettens premisser som i det vesentlige er dekkende også for lagmannsrettens syn.

Saken har i hovedsak stått i samme stilling for lagmannsretten som for tingretten, dog har ankende part for lagmannsretten gjort gjeldende en ny anførsel om at det også etter den gamle folketrygdloven gjaldt en begrensning på 6G. Det gjøres gjeldende at permitteringslønnsloven § 4 ikke gir hjemmel for at arbeidsgiver skal betale lønn utover 6G. Det anføres at lovhistorikken sammenholdt med lovens ordlyd slik den lyder i dag viser at lovgivers syn hele tiden har vært at lønnsplikten ved permittering er begrenset til 6G. Ankende part viser til at da permitteringslønnsloven ble vedtatt i 1988 var beregningsgrunnlaget for permitteringslønn det samme som beregningsgrunnlaget for sykepenger etter lov av 17. juni 1996 nr. 12 om folketrygd § 3-4 og § 3-14 med tilhørende forskrifter.

Permitteringslønnsloven § 4 lød opprinnelig slik :

Beregningsgrunnlaget for permitteringslønn er det samme som beregningsgrunnlaget for sykepenger etter lov 17 juni 1966 nr 12 om folketrygd § 3-4 bokstav a og § 3-14, med tilhørende forskrifter.

På det tidspunkt permitteringslønnsloven ble vedtatt lød folketrygdloven § 3-4 første ledd bokstav a) slik :

Inntektsgrunnlaget for fastsetting av sykepenger er følgende:

a) Til trygdet som arbeider i annens tjeneste for lønn eller annen godtgjørelse som nevnt i § 6-4, jf skattelovens § 55 første ledd nr. 1 a, b og c, ytes sykepenger på grunnlag av inntekten i arbeidsforholdet. Ved fastsettelsen av inntekten legges til grunn den gjennomsnittlige arbeidsinntekt i de siste fire uker før arbeidsuførheten inntrådte.

Som det fremgår, var det i permitteringslønsloven § 4 ikke vist til de øvrige bestemmelser i folketrygdloven § 3-4, hvor 6G begrensningen fremgår av fjerde ledd. Lagmannsretten mener både opprinnelig ordlyd og forarbeider, som lagmannsretten kommer nærmere inn på nedenfor, taler mot at begrensningen på 6G var ment å gjelde ved fastsettelse av permitteringslønn da loven ble vedtatt.

I Ot.prp.nr.11 (1987-1988) om lov om lønnsplikt under permittering og lov om endring i folketrygdloven, side 42 og 43, fremgår følgende i merknadene til permitteringslønsloven:

§ 4 om beregning av permitteringslønn:

Reglene om beregning av permitteringslønn skal først og fremst sikre arbeidstakeren lønn og annet arbeidsvederlag i visse perioder som om permitteringen ikke hadde funnet sted. Det kan være vanskelig å ta stilling til det hypotetiske spørsmål om hva arbeidstakeren ville ha opptjent i de perioder hvor permitteringslønn løper. Det må her skilles mellom spørsmål i tilknytning til fastsetting av selve lønnsnivået (utkastet § 4 nr 1) og den konkrete beregning av permitteringslønn for en bestemt periode (utkastet § 4 nr 2 og 3).

Til § 4 nr 1 (Beregningsgrunnlag)

I de fleste arbeidsforhold vil lønnsnivået variere fra periode til periode. I en del tilfeller vil arbeidsavtalen gi tilstrekkelig grunnlag for beregningen av det normale lønnsnivå, f eks hvor det er avtalt fast lønn og fast arbeidstid. Men også for fastlønte kan det forekomme variasjoner i form av overtidsgodtgjørelse og andre variable tillegg. Det kan også følge av selve arbeidsavtalen at opptjeningen av lønn vil variere. Dette kan skyldes bestemmelser om selve avlønningsformen, f eks ved at det er avtalt akkordlønn. Videre vil arbeidsavtalen kunne forutsette uregelmessig eller tilfeldig arbeidstid, uten at det foreligger en arbeidsplan eller annet som gir grunnlag for å si noe om hvor mye arbeid som skulle ha vært utført i perioder hvor plikten til å betale permitteringslønn løper.

Det er på denne bakgrunn et klart behov for utfyllende regler om beregningsgrunnlaget for permitteringslønn og for den nærmere beregning pr tidsenhet. Etter departementets syn bør slike bestemmelser gjelde generelt, slik at de angir arbeidstakerens maksimalkrav også i tilfeller hvor lønnen ellers kunne vært beregnet bare på grunnlag av arbeidsavtalen. På den annen side bør det åpnes en adgang til å inngå tariffavtale om beregningsprinsipper som kan tilpasses de ulike lønssystemer (jf utkastet § 4 nr 4 og merknadene nedenfor).

Når det gjelder beregningsgrunnlaget for permitteringslønn, har departementet funnet det hensiktsmessig å ta utgangspunkt i reglene om beregningsgrunnlaget for sykepenges i folketrygdloven kap 3. Dette er regler som tar sikte på å yte full lønnskompensasjon under fravær, og som allerede er kjent og innarbeidet i arbeidslivet. Utkastet § 4 nr 1 henviser derfor direkte til bestemmelsene i folketrygdloven § 3-4 bokstav a og § 3-14 med tilhørende forskrifter. Dette innebærer at beregningsgrunnlaget for permitteringslønn som hovedregel vil være den gjennomsnittlige arbeidsinntekt de siste fire uker før permitteringen ble iverksatt.

Ved forskrift 8 november 1977 med senere endringer om fastsetting av inntekt i tjeneste som grunnlag for sykepenges, er det med hjemmel i folketrygdloven § 3-14 bokstav a fastsatt nærmere regler om beregningsgrunnlaget for sykepenges.

Etter Kommunal- og arbeidsdepartementets syn vil bestemmelsen i forskriftene gi hensiktsmessige løsninger også ved fastsettelsen av beregningsgrunnlaget for permitteringslønn.

Lagmannsretten er ikke enig med ankende part i at uttalelsen i 3 avsnitt i merknadene til § 4 nr.1 ovenfor om «full lønnskompensasjon under fravær, og som allerede er kjent og innarbeidet i arbeidslivet», gir uttrykk for at lovgiver har hatt til hensikt å begrense grunnlaget for permitteringslønn tilsvarende som for sykepengegrunnlaget. I merknadene sies det ikke noe om at 6G begrensningen skal gjelde. Der uttales at det tas «utgangspunkt i reglene om beregningsgrunnlaget for sykepenges i folketrygdloven kap 3» osv (lagmannsrettens understrekning), og at henvisningen til folketrygdloven § 3-4 bokstav a «innebærer at beregningsgrunnlaget for permitteringslønn som hovedregel vil være den gjennomsnittlige arbeidsinntekt de siste fire uker før permitteringen ble iverksatt.»

Slik lagmannsretten forstår dette, gjelder henvisningen til folketrygdloven § 3-4 bokstav a) hvilke inntekter som skal inngå i beregningsgrunnlaget, og bare det. Dette fremgår av § 3-4 bokstav a) ved henvisningen til lønn og andre inntekter i folketrygdloven § 6-4 og

skattelovens bestemmelser om inntekter i arbeidsforhold i § 55 første ledd 1 a), b) og c). Det er etter lagmannsrettens syn dette det siktes til i merknadene med «regler som tar sikte på å yte full lønnskompensasjon under fravær, og som allerede er kjent og innarbeidet i arbeidslivet.» Slik har loven også senere blitt forstått og praktisert.

Lagmannsretten er enig i at det ikke fremgår like tydelig av ordlyden i permitteringslønsloven § 4 etter den ble endret i forbindelse med at det kom ny folketrygdlov i 1997. Da fikk § 4 (1) slik ordlyd:

Beregningsgrunnlaget for permitteringslønn er det samme som beregningsgrunnlaget for sykepenger etter folketrygdloven §§ 8-28 til 8-30.

I Ot.prp.nr.29 (1995-1996) uttales følgende om endringen i permitteringslønsloven:

«Endringen gjelder kun en justering av en henvisning til folketrygdloven.».

Lagmannsretten er ikke enig med ankende part i at dette ikke gir uttrykk for lovgiverviljen fordi det ikke er forarbeid, men etterarbeid.

Folketrygdloven § 8-28, fikk overskriften «Sykepengegrunnlaget i arbeidsgiverperioden». Første og annet ledd lyder slik :

Sykepengegrunnlaget som nevnt i § 8-10 fastsettes i arbeidsgiverperioden etter en beregnet aktuell ukeinntekt, se § 8-29.

Den aktuelle ukeinntekten skal beregnes etter den gjennomsnittlige arbeidsinntekten pr. uke som arbeidstakeren har hatt i arbeidsforholdet i en nærmere bestemt periode før han eller hun ble arbeidsufør (beregningsperioden). Lovlig fravær uten lønn skal holdes utenfor beregningsperioden.

Ankende part mener lovgiver gjennom henvisningen i permitteringslønsloven § 4 til folketrygdloven § 8-28, som igjen viser til § 8-10, har lagt til grunn at lønnspliktgrunnlaget ved permittering skal være det samme som sykepengegrunnlaget, som i § 8-10 annet ledd er begrenset til 6G. ankende part har vist til at offentlig inngripen i private parters avtalefrihet krever et klart hjemmelsgrunnlag. Lovens ordlyd og system samt lovgiverviljen direkte uttrykt i forarbeidene, gir etter ankende parts syn en klar anvisning på at permitteringslønsgrunnlaget skal begrenses på samme måte som sykepengegrunnlaget.

Lagmannsretten er ikke enig i dette. Det har etter lagmannsrettens oppfatning klart ikke vært lovgivers mening å foreta en realitetsendring i 1997, jfr uttalelsen i forarbeidene om en «*justering av henvisning til folketrygdloven*». Denne forståelsen er også lagt til grunn av bl.a professor Henning Jakhelln i note 22 i Norsk lovkommentar, og Arbeids- og sosialdepartementet i sitt brev til NITO av 21. april 2017.

Lagmannsretten er ikke uenig med ankende part i at det kreves klar hjemmel i loven for inngripen i avtalefriheten. Når det gjelder legalitetsprinsippets anvendelse og fortolkning vises til HR-2017-344-A note (39) :

"Legalitetsprinsippet får anvendelse generelt der staten gjør inngrep overfor den enkelte, og krever hjemmel i lov, jf. Grunnloven § 113. Det innebærer at lovens ordlyd står sentralt ved tolkningen. Men tolkningstvil må løses ut fra hva som er best i samsvar med en avveining av samtlige rettskildefaktorer og som sikrer tilstrekkelig klarhet og forutsigbarhet for borgerne."

Som det fremgår av drøftelsen ovenfor finner lagmannsretten at det foreligger en klar hjemmel for å beregne permitteringslønn tilsvarende som for sykepenger, men uten begrensningen på 6G.

Anken blir etter dette å forkaste.

John Håkon Larsen har etter dette vunnet saken og sakskostnader for tingrett og lagmannsrett blir å ilegge ankende part i tråd med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd, jfr § 20-9 annet ledd, da ingen av unntaksbestemmelsene finnes anvendelige. Advokat Bernt Hodne har i lagmannsretten lagt frem sakskostnadsoppgave spesifisert i henhold til tvisteloven § 20-5 tredje ledd. Det er krevet dekket salærer med kr 56.000. Ankende part hadde ikke innsigelser til oppgaven. Lagmannsretten finner kostandene nødvendige og legger oppgaven til grunn ved avgjørelsen. Kostnadene for tingretten utgjorde kr 80.000. Til sammen skal Transocean Offshore Ltd betale kr 136.000 i sakskostnader til John Håkon Larsen i sakskostnader for lagmannsrett og tingrett.

Dommen er enstemmig.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er feriefravær for dommerne.

DOMSSLUTNING

- 1 Anken forkastes.
- 2 Innen 2 -to- uker fra dommens forkynnelse betaler Transocean Offshore Ltd. til John Håkon Hansen sakskostnader med kr 80.000 -åttitusen kroner- for tingretten og kr 56.000 -femtisekstusen kroner- for lagmannsretten

Magni Elsheim

Geir Thowsen Tonning

Berit Moldskred Mo

Dokument i samsvar med undertegnet original.

Veronica Iversen